Europski parlament
2024-2029

USVOJENI TEKSTOVI

P10_TA(2025)0285

Institucionalni aspekti izvješća o budućnosti europske konkurentnosti (Draghijevo izvješće)

Rezolucija Europskog parlamenta od 25. studenoga 2025. o institucionalnim aspektima izvješća o budućnosti europske konkurentnosti (Draghijevo izvješće) (2025/2013(INI))

Europski parlament,

– uzimajući u obzir izvješće Marija Draghija od 9. rujna 2024. naslovljeno „Budućnost europske konkurentnosti” (Draghijevo izvješće),

– uzimajući u obzir govor Marija Draghija o predstavljanju Draghijeva izvješća Europskom parlamentu 17. rujna 2024.,

– uzimajući u obzir izvješće Enrica Lette od 17. travnja 2024. naslovljeno „Više od tržišta” (Lettino izvješće),

– uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 29. siječnja 2025. naslovljenu „Kompas konkurentnosti za EU” (COM(2025)0030),

– uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 11. veljače 2025. naslovljenu „Put prema sljedećem višegodišnjem financijskom okviru” (COM(2025)0046),

– uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 19. ožujka 2025. naslovljenu „Unija za štednju i ulaganja – Strategija za povećanje bogatstva građana i gospodarske konkurentnosti EU-a” (COM(2025)0124),

– uzimajući u obzir izvješće Saulija Niinistöa od 30. listopada 2024. naslovljeno „Sigurniji zajedno – jačanje europske civilne i vojne spremnosti i pripravnosti” (Niinistöovo izvješće),

– uzimajući u obzir izvješće od 9. svibnja 2022. o konačnim rezultatima Konferencije o budućnosti Europe,

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 4. svibnja 2022. o daljnjem postupanju nakon zaključaka Konferencije o budućnosti Europe[1],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 9. lipnja 2022. o pozivu na sazivanje konvencije radi revizije Ugovorâ[2],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 22. studenoga 2023. o prijedlozima Europskog parlamenta za izmjenu Ugovorâ[3],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 11. srpnja 2023. o primjeni premošćujućih klauzula u Ugovorima EU-a[4],

– uzimajući u obzir svoju rezoluciju od 7. svibnja 2025. o unaprijeđenom dugoročnom proračunu Unije u svijetu koji se mijenja[5],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 12. ožujka 2025. o Bijeloj knjizi o budućnosti europske obrane[6],

– uzimajući u obzir članak 48. Ugovora o Europskoj uniji (UEU),

– uzimajući u obzir premošćujuće klauzule u Ugovorima EU-a,

– uzimajući u obzir odredbe Ugovora o pojačanoj suradnji i stalnoj strukturiranoj suradnji,

– uzimajući u obzir članak 122. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU),

– uzimajući u obzir članak 55. Poslovnika,

– uzimajući u obzir izvješće Odbora za ustavna pitanja (A10-0196/2025),

A. budući da Draghijevo izvješće, koje je sastavio Mario Draghi na zahtjev predsjednice Komisije Ursule von der Leyen, nudi sveobuhvatnu dijagnozu strukturnih izazova s kojima se EU suočava te upozorava da Uniji prijeti dugotrajan i spor gospodarski rast koji bi u konačnici mogao ugroziti blagostanje i socijalnu dobrobit; budući da se u Draghijevu izvješću navodi da se Europa više ne može oslanjati na brojne čimbenike koji su u prošlosti poticali rast;

---

1 SL C 465, 6.12.2022., str. 109.
2 SL C 493, 27.12.2022., str. 130.
3 SL C, C/2024/4216, 24.7.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4216/oj.
4 SL C, C/2024/3996, 17.7.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/3996/oj.
5 Usvojeni tekstovi, P10_TA(2025)0090.
6 SL C, C/2025/3151, 20.6.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3151/oj.

B. budući da je došlo do velike razlike u BDP-u između EU-a i Sjedinjenih Američkih Država, koja se, mjereno prema cijenama iz 2015., povećala s više od 15 % 2002. na približno 30 % 2023.; budući da je do toga u prvom redu došlo zbog znatnog usporavanja produktivnosti u Europi te neuspjeha Unije da iskoristi digitalnu revoluciju predvođenu internetom i s time povezano potencijalno povećanje produktivnosti, djelomično zbog fragmentiranosti europskog jedinstvenog tržišta;

C. budući da se u Draghijevu izvješću kao glavne osnove za budući rast Europe identificiraju premošćivanje inovacijskog jaza, zajednički plan za dekarbonizaciju i konkurentnost, povećanje sigurnosti i smanjenje ovisnosti te ostvarivanje gospodarskih, okolišnih i socijalnih ciljeva EU-a; budući da procjenjuje da će to zahtijevati povećanje razine ulaganja od oko 5 % ukupnog BDP-a EU-a, što će iznositi najmanje 750 – 800 milijardi EUR godišnjih dodatnih ulaganja;

D. budući da globalna potražnja za kritičnim sirovinama brzo raste zbog prelaska na čistu energiju, a Europa se ujedno uvelike oslanja na uvoz digitalne tehnologije, posebno za proizvodnju čipova, s obzirom na to da je 75 – 80 % globalnih kapaciteta za proizvodnju poluvodičkih pločica (tzv. wafera) smješteno u Aziji; budući da bi trebalo razviti istinsku „vanjsku gospodarsku politiku” EU-a kako bi se zadržala autonomija i konkurentnost EU-a u tom ključnom području te u drugim strateškim sektorima;

E. budući da se i u Lettinu izvješću, koje je sastavio Enrico Letta za Europsko vijeće, i u Draghijevu izvješću ističe da je jedinstveno tržište od samog početka bilo jak poticaj gospodarstvu EU-a i snažan čimbenik njegove privlačnosti te je i dalje temelj europske integracije i vrijednosti te služi kao snažan katalizator rasta, blagostanja i solidarnosti; budući da se međunarodna situacija stubokom promijenila, zbog čega je postalo jasno da je potrebno dodatno produbiti i dovršiti jedinstveno tržište kako bi se ostvario njegov puni potencijal;

F. budući da je u Draghijevu izvješću utvrđeno da su potrebna dodatna godišnja ulaganja u iznosu od najmanje 750 do 800 milijardi EUR kako bi se obnovila produktivnost EU-a i ostvarili okolišni i socijalni ciljevi EU-a;

G. budući da je potpora EU-a javnim i privatnim ulaganjima ograničena veličinom proračuna EU-a, njegovim nedostatkom usmjerenosti, složenim upravljačkim okvirom i pretjerano konzervativnim stavom prema riziku; budući da su zajednička ulaganja EU-a, uključujući zajednički financirane tržišno utemeljene inicijative, ključna za rješavanje izazova koji nadilaze nacionalne granice, jer ta ulaganja omogućuju ekonomiju razmjera, potiču stratešku autonomiju uz promicanje i zaštitu kohezije diljem Unije, privlače privatni kapital,

jačaju globalnu konkurentnost EU-a u ključnim sektorima te financiraju i pružaju druga europska javna dobra;

H. budući da pokušaj stvaranja unije tržišta kapitala, koji je predsjednica Komisije von der Leyen odredila kao strateški prioritet, tijekom proteklog desetljeća nije bio uspješan; budući da je dosadašnje djelovanje unije tržišta kapitala uputilo na to da je potpuna integracija financijskih usluga u jedinstveno tržište ključna za ostvarenje strateških ciljeva gospodarske politike EU-a;

I. budući da Draghijevo izvješće nudi sveobuhvatnu analizu gospodarskog upravljanja i konkurentnosti EU-a;

J. budući da je ruska ratna agresije na Ukrajinu potaknula nove zahtjeve za pridruživanje, što je dovelo do situacije u kojoj se EU mora pripremiti za sljedeće krugove proširenja i poboljšati svoje postupke donošenja odluka kako bi se osiguralo da je sposobna funkcionirati učinkovito s povećanim brojem država članica; budući da se u Draghijevom izvješću navodi da zakonodavne aktivnosti Komisije rastu i da bi EU trebao biti strog u primjeni načela supsidijarnosti; budući da se u Draghijevu izvješću isto tako ističe da se pravila EU-a o donošenju odluka nisu znatno promijenila nakon proširenja EU-a te da se trebaju ojačati i pojednostavniti u kontekstu budućih proširenja i složenog globalnog okruženja; budući da proširenje jedinstvenog tržišta ima znatan potencijal za rast gospodarstva EU-a i jačanje njegova geoekonomskog položaja;

K. budući da se u Draghijevu izvješću također smatra da više vlada u procesu donošenja odluka ciljano koristi veto za odgodu ili slabljenje djelovanja; budući da se u izvješću također ističe da se, iako je za jačanje EU-a potrebna izmjena Ugovora, mnogo toga može postići ciljanim prilagodbama; budući da se u izvješću stoga tvrdi da nova industrijska strategija za Europu mora biti popraćena istovremenim poboljšanjem institucijskog ustroja i funkcioniranja EU-a;

L. budući da se u Draghijevu izvješću ističe potreba za pojednostavnjenjem europskog postupka donošenja odluka kako bi se olakšalo donošenje mjera za jačanje konkurentnosti i gospodarskog rasta EU-a te kako bi se osiguralo da se odluke donose pravodobno i učinkovito;

M. budući da se u Draghijevu izvješću pojašnjava da je jačanje političkog i institucijskog modela EU-a moguće unutar postojećeg pravnog okvira primjenom ciljanih mjera pojednostavnjenja bez potrebe za izmjenom Ugovora; budući da se u izvješću iznosi da bi takve mjere trebalo usmjeriti na deregulaciju, a ne na povećanje broja pravila i postupaka u EU-u;

N. budući da su u Draghijevu izvješću digitalna transformacija i razvoj umjetne inteligencije prepoznati kao ključni pokretači buduće europske konkurentnosti; budući da je Unija dosad propustila ključne

prilike u digitalnoj revoluciji te i dalje zaostaje za globalnim predvodnicima u području kapaciteta umjetne inteligencije, podatkovne infrastrukture i širenja duboke tehnologije;

O. budući da se u Draghijevu izvješću naglašava da EU mora prevladati fragmentarnost tržišta, poboljšati interoperabilnost i konsolidirati europsku obrambenu industriju kako bi ojačao svoju stratešku autonomiju i obrambene kapacitete; budući da Niinistöovo izvješće dopunjuje tu viziju naglašavajući da treba poboljšati pripravnost na rizike, odgovor na krizu te otpornost kritične infrastrukture i lanaca opskrbe; budući da se u oba izvješća ističe da je za vjerodostojnu europsku obrambenu uniju potreban integrirani upravljački okvir te održiva i koordinirana ulaganja na razini EU-a;

Opća razmatranja

1. pozdravlja Draghijevo izvješće, njegove zaključke i poziv na djelovanje; podržava analizu da se Europa suočava s egzistencijalnim izazovom zbog kojeg je potreban veći institucijski napor nego ikada prije kako bi ostala konkurentna i ostvarivala rast u današnjem geopolitičkom kontekstu koji se brzo mijenja; naglašava da se takav odgovor mora temeljiti na demokratskom upravljanju Unijom, ravnoteži ovlasti među institucijama i poštovanju Ugovora; poziva na obnovljenu europsku strategiju koja će Uniji omogućiti da donosi pravodobne i djelotvorne odluke kako bi osigurala svoju konkurentnost i održivost;

2. ističe činjenicu da, kako se navodi u Draghijevu izvješću, EU hitno treba poboljšati svoje institucijsko upravljanje; naglašava da bi ta poboljšanja trebala biti popraćena jasnom i uključivom komunikacijskom strategijom čiji je cilj da građani budu uključeni i informirani o koristima koje te promjene donose kako bi se zajamčila puna potpora javnosti te potaknuo osjećaj pripadnosti i zajedničke odgovornosti; naglašava da će to, zajedno s potrebom za napuštanjem rascjepkanih nacionalnih pristupa i jačanjem preusmjerenog, ubrzanog i pojednostavnjenog postupka donošenja odluka na razini EU-a, omogućiti Uniji da kao istinski globalni akter djeluje učinkovitije i djelotvornije tamo gdje je to najvažnije; prepoznaje važnost nadilaženja prepreka u Vijeću u nekoliko područja; podržava sve inicijative usmjerene na razvoj učinkovitijeg postupka donošenja odluka, koji je ključan za jačanje konkurentnosti EU-a, uz potpuno poštovanje načela supsidijarnosti i proporcionalnosti utvrđenih u članku 5. stavcima 3. i 4. UEU-a;

3. naglašava da dovršetak europskog jedinstvenog tržišta, stvaranje unije za štednju i ulaganja, poboljšanja učinkovitosti proračuna EU-a i njegova izvršenja, održavanje visoke razine socijalne zaštite te socijalnih i radničkih prava, produbljivanje europskog modela umjetne inteligencije i digitalne transformacije te razvoj europske energetske unije i europske obrambene unije predstavljaju ključna

područja za koja je potrebna strateška reforma politika kako bi se potaknula konkurentnost EU-a;

4. naglašava da bi strateške reforme politika i predložene promjene u institucijskoj strukturi EU-a trebalo smatrati neodvojivo povezanim aspektima koje treba zajedno provoditi kako bi se potaknula konkurentnija Unija;

Preusmjeravanje, ubrzavanje i pojednostavnjenje upravljanja EU-om

5. pozdravlja napore za preusmjeravanje i pojednostavnjenje rada EU-a strateškim određivanjem prioriteta i institucijskom učinkovitošću; poziva na jačanje kapaciteta EU-a za djelovanje tamo gdje on donosi jasnu dodanu vrijednost, na temelju načela supsidijarnosti i proporcionalnosti; naglašava da pojednostavnjenje, supsidijarnost i proporcionalnost moraju dovesti do pametnijeg i djelotvornijeg zakonodavstva te da ne bi smjeli dovesti do povlačenja iz područja u kojima je potrebno djelovanje na razini EU-a; ističe da djelotvorne intervencije u područjima politika kojima se potiče veća gospodarska konkurentnost zahtijevaju prilagodbu nadležnosti koje su Uniji dodijeljene Ugovorima; naglašava da se to pojednostavnjenje i obnovljeni naglasak moraju odražavati i u učinkovitijem i jednostavnijem institucijskom ustroju, uključujući reorganizaciju Komisije i Kolegija povjerenika kako bi se povećala djelotvornost i kapacitet EU-a za suočavanje s novim izazovima i ojačala njegova uloga na globalnoj razini;

6. prima na znanje Komisijin Kompas konkurentnosti, koji se temelji na viziji iz Draghijeva izvješća, i njegovu usmjerenost na potrebu za većom strateškom autonomijom i otpornošću te na hitnost jačanja konkurentnosti EU-a na temelju održivosti, inovacija i energetske sigurnosti, kao i socijalne, gospodarske i teritorijalne kohezije; priznaje da je naglasak koji se Kompasom konkurentnosti stavlja na učinkovitost propisa ključan za poticanje inovacija, privlačenje ulaganja i omogućivanje održivog rasta; podržava uvođenje alata za procjenu učinka novih prijedloga na mala i srednja poduzeća i konkurentnost te preporučuje redovito praćenje napretka i promicanje digitalnih rješenja za olakšavanje administrativnih postupaka; ističe da treba riješiti problem nedostatka radne snage i vještina kao strukturni problem za konkurentnost u svim državama članicama; naglašava, međutim, da je potrebno dodatno poboljšati Kompas konkurentnosti jačanjem institucijskog ustroja EU-a;

7. pozdravlja ideju jačanja postupka EU-a za donošenje odluka o ciljanim i strateškim prioritetima u području konkurentnosti; smatra da bi svaki instrument za koordinaciju konkurentnosti trebao služiti kao sveobuhvatni institucijski okvir kojim se EU-u omogućuje ne samo da koordinira politike EU-a i nacionalne politike, već i da djeluje kao jedinstveni subjekt; naglašava da bi takav alat trebala

voditi Komisija, pod nadzorom Parlamenta i Vijeća, te da bi on trebao podlijegati neovisnoj evaluaciji na temelju njegove djelotvornosti i transparentnosti te postizanja njegovih ciljeva; ističe da je suradnja s nacionalnim parlamentima i regulatornim tijelima nužna kako bi se osigurao demokratski legitimitet; naglašava da sudjelovanje socijalnih partnera i dionika mora biti ugrađeno u upravljanje EU-om kako bi se osigurala uključivost i odgovornost;

8. pozdravlja cilj ubrzavanja rada EU-a i ponavlja svoj poziv da se napreduje prema učinkovitijem donošenju odluka, uključujući prelazak na glasovanje kvalificiranom većinom i redovni zakonodavni postupak, kada je to potrebno, u ključnim područjima politika; napominje da bi u nekim područjima od ključne važnosti trebalo predvidjeti više pragove za glasovanje; napominje da su u prošlosti pronađena rješenja kojima su postupci donošenja odluka postali odlučniji; ističe, na primjer, činjenicu da je Ugovorom iz Amsterdama uvedeno glasovanje kvalificiranom većinom, uz istodobno uključivanje mogućnosti konstruktivne suzdržanosti u određenim područjima politike;

9. potiče Europsko vijeće da raspravi o prijedlozima utvrđenima u rezolucijama Parlamenta od 9. lipnja 2022. i 22. studenoga 2023. u pogledu sazivanja konvencije u skladu s redovnim postupkom revizije predviđenim u članku 48. UEU-a te da razmotri, ako je to moguće, ciljane izmjene Ugovorâ pojednostavnjenim postupkom utvrđenim člankom 48. stavkom 6. UEU-a radi ubrzanja ključnih i hitnih reformi; podsjeća na zaključke Konferencije o budućnosti Europe te potiče Komisiju i Vijeće da poduzmu konkretne i pravodobne korake kako bi postupili u skladu s tim preporukama; smatra da priprema kompromisa o sljedećem višegodišnjem financijskom okviru predstavlja važnu priliku za intenzivniji rad na jačanju institucijskog ustroja EU-a;

10. podsjeća na zaključke Konferencije o budućnosti Europe, posebno na potrebu za reformom Ugovora, te potiče Komisiju i Vijeće da poduzmu konkretne i pravodobne korake kako bi postupili u skladu s tim preporukama;

11. ponavlja svoju predanost jačanju kapaciteta EU-a za brzo i učinkovito djelovanje te poboljšanju učinkovitosti donošenja odluka u ključnim područjima politika; ponavlja svoj poziv da se glasovanje kvalificiranom većinom i redovni zakonodavni postupak prošire na ključna područja politika, po potrebi, primjenom premošćujućih klauzula, kako je predviđeno Ugovorima, radi poboljšanja sposobnost EU-a za brzo i učinkovito djelovanje;

12. poziva Vijeće da razmotri upotrebu pojačane suradnje u skladu s člankom 20. UEU-a u slučajevima u kojima jednoglasno odlučivanje ne dopušta donošenje važnih odluka za EU u cjelini u ključnim područjima politika; naglašava da se pojačana suradnja temelji na

legitimnim potrebama država članica kada Unija kao cjelina ne može ostvariti ciljeve takve suradnje u razumnom roku; ističe da pojačana suradnja nudi dvije važne zaštitne mjere, a to su suglasnost Parlamenta i sudsko preispitivanje koje provodi Sud Europske unije, kao i da se odluke koje se donose u okviru pojačane suradnje temelje na Komisijinom prijedlogu; naglašava da je osnovna svrha pojačane suradnje pojednostavnjenje donošenja odluka; preporučuje državama članicama sudionicama da aktiviraju posebnu prijelaznu klauzulu sadržanu u članku 333. UFEU-a kako bi se prešlo na kvalificiranu većinu i redovni zakonodavni postupak u okviru pojačane suradnje; napominje da se u Draghijevu izvješću predlaže da, ako se ne može postići jednoglasan dogovor o uvođenju glasovanja kvalificiranom većinom, države članice koje to žele mogu razmotriti i međuvladinu suradnju;

13. naglašava da poboljšanje postupka donošenja odluka u Uniji zahtijeva osnaživanje Parlamenta tako da ima ravnopravan položaj s Vijećem i poziva na jačanje uloge Parlamenta u zakonodavnom postupku; ponavlja svoj poziv da Parlament stekne puno pravo na zakonodavnu inicijativu; ističe važnost modernizacije prava Parlamenta da provodi istrage kako bi se ojačala demokratska kontrola nad izvršnom vlašću EU-a;

14. smatra da članak 122. UFEU-a može biti alat za brzo djelovanje EU-a isključivo u kriznim situacijama, ali naglašava da njegova primjena zahtijeva snažan nadzor, ne samo od strane Suda EU-a, već i od strane Parlamenta; naglašava da je potrebno osigurati blisku suradnju između Komisije, Parlamenta i drugih relevantnih institucija i tijela EU-a; poziva na pojašnjenje i sustavnije postupke za aktivaciju članka 122. UFEU-a, posebno ovlašćivanjem obaju suzakonodavaca da odlučuju o njegovoj aktivaciji;

15. naglašava da, u vidu budućih proširenja, treba hitno poboljšati institucijski i financijski okvir EU-a kako bi se osiguralo da ostane funkcionalan, demokratski i konkurentan te da može prihvatiti nove članice i promicati njihovu uspješnu integraciju; stoga ponovno potvrđuje da proširenje mora ići usporedno s jačanjem upravljanja EU-om; potiče dijalog između EU-a i vlada, parlamenata i civilnog društva zemalja kandidatkinja o svim predviđenim prijedlozima promjena institucijskog ustroja EU-a; prepoznaje važnost inicijativa, kao što je europska politička zajednica, koje omogućuju političku suradnju i doprinose regionalnim dijalozima i koje bi mogle olakšati postupnu integraciju zemalja kandidatkinja u Uniju i njezine politike, ali koje ne mogu biti alternative članstvu u EU-u; ističe da bi trebalo redovito obavješćivati Parlament i s njime se savjetovati o razvoju europske političke zajednice kako bi se zajamčila demokratska odgovornost i usklađenost s institucijskim okvirom EU-a;

Učinkovito upravljanje EU-om u ključnim područjima politika

16. poziva na dovršavanje europskog jedinstvenog tržišta, kako je utvrđeno u člancima 26. i 114. UFEU-a i članku 3. stavku 3. UEU-a, kako bi se mogao iskoristiti njegov puni potencijal i nadići preostale prepreke, uključujući nepošteno međunarodno tržišno natjecanje, u cilju borbe protiv visokih cijena energije, nedostatka vještina i radne snage, poteškoća u pristupu kapitalu, fragmentirane primjene pravila EU-a, nedovoljne potpore digitalnoj i zelenoj tranziciji te velikog administrativnog opterećenje za građane i poduzeća; ujedno poziva na promicanje gospodarskog rasta, socijalne, gospodarske i teritorijalne kohezije te kulturne razmjene unutar EU-a; poziva na razvoj europskog integriranog tržišta kapitala, kako je predviđeno člancima 26. i 63. UFEU-a, putem novoosnovane unije za štednju i ulaganja, nadovezujući se na nepotpunu uniju tržišta kapitala; poziva na jačanje Europskog nadzornog tijela za vrijednosne papire i tržišta kapitala (TFEU), služeći se člankom 114. UFEU-a kao pravnom osnovom, kako bi se poboljšala konvergencija nadzora i prekogranična koordinacija u okviru unije za štednju i ulaganja; također napominje da je u Lettinu izvješću prepoznata važnost gospodarske moći jedinstvenog tržišta za globalne i trgovinske ambicije EU-a, među ostalim u gospodarskim odnosima sa strateškim partnerima;

17. podržava dodavanje „pete slobode” postojećim četirima slobodama, kako je predloženo u Lettinu izvješću, da bi se unaprijedila istraživanja, inovacije, znanje i obrazovanje istraživača, inovatora i radnika na jedinstvenom tržištu;

18. poziva Komisiju da osigura da buduće inicijative za jačanje konkurentnosti EU-a i produbljenje jedinstvenog tržišta budu utemeljene na mjerama za jačanje gospodarske, socijalne i teritorijalne kohezije, kako je predviđeno Ugovorima; naglašava da institucijski mehanizmi za jednake mogućnosti, solidarnost i smanjenje nejednakosti moraju biti u potpunosti ugrađeni u sustav upravljanja EU-om; ponavlja svoj poziv na jačanje provedbe i praćenja europskog stupa socijalnih prava s pomoću upravljačkih struktura EU-a, čime bi socijalni napredak postao ključni element donošenja odluka u EU-u;

19. ponovno potvrđuje da bi se ciljevi jedinstvenog tržišta trebali uskladiti ne samo s pravom na slobodno kretanje, već i sa „slobodom ostanka”, kako je navedeno u Lettinu izvješću; poziva Komisiju da stoga odgovornost za „slobodu ostanka” povjeri jednom od povjerenika, s portfeljem koji uključuje kohezijsku politiku i usluge od općeg interesa, te da uspostavi strukturirani i kontinuirani dijalog između Komisije i regionalnih vlasti država članica kako bi se osiguralo da su politike „slobode ostanka” na odgovarajući način prilagođene posebnostima regije te kako bi se poštovala socioekonomska i kulturna raznolikost različitih regija EU-a; uviđa da je poticanje razvoja infrastrukture, izgradnje zajednice, otvaranja radnih mjesta, pristupa javnim uslugama i prikladnog okruženja za

industrije i ulaganja ključno za očuvanje prava ljudi na ostanak u svojim regijama i da doprinosi gospodarskom razvoju i konkurentnosti EU-a; naglašava da je važno da kohezijska politika ostane snažan dio proračuna EU-a kako bi se osiguralo da djelotvornije odgovara na posebne potrebe regija i gradova, među ostalim pružanjem izravnijeg pristupa sredstvima EU-a; ističe potrebu za učinkovitijom i vidljivijom provedbom projekata kohezijske politike na terenu, čime bi se postigli konkretni rezultati kojima se jača osjećaj pripadnosti građana i potpora integraciji u EU;

20. naglašava da bi EU trebao učinkovitije djelovati u strateškim područjima, dopunjujući nacionalne mjere uz potporu kombinacijom vlastitih sredstava EU-a i koordiniranih doprinosa, kao i da bi se takvim djelovanjem ojačala europska konkurentnost, inovacije, gospodarska otpornost, socijalna i teritorijalna kohezija, okolišna i energetska održivost te kolektivna sigurnost; u svjetlu zaključaka iz Draghijeva izvješća naglašava potrebu za održavanjem otvorene rasprave usmjerene na budućnost, uzimajući u obzir iskustva stečena provedbom instrumenta NextGenerationEU; ističe važnost uspostave instrumenata za financiranje na razini EU-a i alata za financiranje zajedničkih strateških ulaganja u europska javna dobra i usluge te važnost prilagodbe programa financiranja kako bi se uzela u obzir promjenjiva dinamika trgovine i inovacija; naglašava da su istinska nova vlastita sredstva EU-a ključna kako bi se Parlamentu i Vijeću omogućilo donošenje fleksibilnih proračuna, EU-u omogućilo da djeluje autonomno i kako bi se smanjila njegova ovisnost o doprinosima iz nacionalnih proračuna; ističe, na primjer, da je mehanizam za ugljičnu prilagodbu na granicama kandidat za nova vlastita sredstva EU-a koja uživaju visoku razinu potpore među državama članicama; podsjeća na stajalište Parlamenta iz njegova prijedloga o višegodišnjem financijskom okviru za razdoblje 2028. – 2034. u kojem navodi potrebu za nadilaženjem vlastitog pravila prema kojem dugoročni proračun EU-a ne smije premašiti 1 % ukupnog bruto nacionalnog proizvoda država članica;

21. naglašava da se, u cilju održavanja i poboljšanja globalne konkurentnosti EU-a, proračun EU-a treba pojednostavniti kako bi se ukinulo nepotrebno administrativno opterećenje, olakšao pristup fondovima EU-a za korisnike i kako bi se bolje ostvario cilj jačanja gospodarske, socijalne i teritorijalne kohezije osiguravanjem da sredstva dopru do onih kojima su najpotrebnija, posebno do malih i srednjih poduzeća, lokalnih zajednica i aktera socijalne ekonomije, među ostalim u ruralnim, perifernim ili gospodarski ugroženim područjima; podsjeća, međutim, da ta pojednostavnjenja ne smiju dovesti u pitanje temeljna načela višegodišnjeg financijskog okvira i njegovih programa niti oslabiti demokratski nadzor nad njihovom provedbom; naglašava da pojednostavnjenje mora biti popraćeno snažnim jamstvima za jednak pristup, nediskriminaciju i stvarnu odgovornost, pri čemu Parlament mora osigurati demokratski nadzor

tijekom cijelog ciklusa financiranja;

22. naglašava da postizanje ciljeva konkurentnosti EU-a zahtijeva uključivanje ciljeva klimatske neutralnosti i održivosti u institucijski i upravljački okvir EU-a; naglašava da se reformama moraju poštovati odredbe Ugovora, uključujući članak 194. UFEU-a, te da one moraju podlijegati snažnom demokratskom legitimitetu uključivanjem Parlamenta u njihovo osmišljavanje, financiranje i nadzor; naglašava važnost jačanja međuinstitucijske koordinacije i jamčenja da odluke u tom području podliježu učinkovitom parlamentarnom nadzoru, čime se jačaju demokratski temelji Unije;

23. poziva Komisiju i države članice da, s obzirom na postojeće geopolitičke izazove, uspostave istinsku europsku obrambenu uniju i potaknu ulaganja u europsku obrambenu industriju, i to upotrebom istinski europskih instrumenata, uz novo financiranje, zajedno s potpunim programom obrane, uključujući obranu od hibridnih napada, osiguravajući da se planiranje, razvoj, nabava i upravljanje kapacitetima provode zajedno, u skupinama koje se sastoje od znatnog broja država članica; poziva Komisiju da poboljša dosljednost između postojećih i budućih instrumenata, među ostalim na upravljačkoj razini, kako bi se osigurao učinkovit demokratski nadzor nove obrambene unije; poziva EU da prevlada fragmentiranost tržišta, u skladu s preporukama iz Draghijeva, Lettina i Niinistöova izvješća, i to stvaranjem jedinstvenog tržišta za obranu na kojem se primjenjuju obvezujuća zajednička pravila; napominje da bi se takvim zajedničkim pravilima zajamčilo pošteno tržišno natjecanje i olakšala uzajamna certifikacija obrambenih proizvoda, uz istodobno osiguravanje potpune interoperabilnosti i zamjenjivosti, omogućila ekonomija razmjera te poboljšali kapaciteti i resursi; poziva Komisiju i države članice da obranu uključe u širi sigurnosni koncept koji ujedno uključuje zajedničke europske inicijative, posebno europske obrambene projekte od zajedničkog interesa, jačanje ključne infrastrukture i napredovanje projekata istraživanja i razvoja, čime bi se otvarala i zadržavala kvalitetna radna mjesta; poziva Europsko vijeće da se složi s aktivacijom članka 42. stavka 2. UEU-a radi uspostave zajedničke obrambene politike Unije; naglašava da nova obrambena unija treba biti nadopuna NATO-u, a ne njegova zamjena; prima na znanje činjenicu da su države članice započele s postupnim oblikovanjem europske obrambene politike, uz osnivanje Europske obrambene agencije (EDA) i uspostavu stalne strukturirane suradnje (PESCO); poziva države članice da nastave raditi na postupnom oblikovanju okvira za europsku obrambenu uniju sa zajedničkom obranom; podsjeća da se o osnivanju početnog fonda, EDA-e i PESCO-a, kao i upotrebi proračuna EU-a, odlučuje glasovanjem kvalificiranom većinom; podsjeća da skupina država članica također može, u skladu s člankom 44. UEU-a, odlučiti primjenjivati glasovanje kvalificiranom većinom;

24. naglašava da se jačanje upravljanja umjetnom inteligencijom mora temeljiti na transparentnosti, zaštiti temeljnih prava i javnog interesa, u skladu s pristupom EU-a koji se temelji na pravilima; poziva Komisiju da ojača ulogu postojećeg Europskog ureda za umjetnu inteligenciju; pozdravlja akcijski plan kontinenta umjetne inteligencije za razvoj „modela umjetne inteligencije” EU-a koji se temelji na suradnji između javnih i privatnih aktera;

°

° °

25. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću, Komisiji, Europskom vijeću te vladama i parlamentima država članica.